KAPITOLA 3

Nácvik správania pri násilnom incidente

Aktualizované 25. 10. 2026

Prečo sa na násilný útok pripravovať

Útok nožom alebo strelnou zbraňou je zriedkavý, no trvá len niekoľko minút – o následkoch preto často rozhoduje to, čo urobia ľudia na mieste ešte pred príchodom polície.

Na Slovensku sa takéto útoky už odohrali v školách aj na ulici:

DÁTUM	MIESTO	ČO SA STALO
29. 9. 2026	ZŠ Staškov	Žiak 8. ročníka útočil nožom; zomrela učiteľka a 13-ročná žiačka, ďalšia učiteľka bola zranená
16. 1. 2025	Gymnázium Spišská Stará Ves	18-ročný študent útočil nožom; zomreli zástupkyňa riaditeľky a študentka, ďalšia žiačka bola zranená
12. 10. 2022	Zámocká ulica, Bratislava	19-ročný útočník zastrelil dvoch mužov pred podnikom; čin bol prekvalifikovaný na teroristický útok

V EÚ evidoval Europol za rok 2025 spolu 45 teroristických útokov (22 dokonaných) v 10 štátoch a upozorňuje na rastúci počet zapojených maloletých (TE-SAT 2026). Z 24 útokov aktívneho strelca v USA v roku 2024 sa polovica odohrala na otvorenom priestranstve (FBI 2024).

Takmer 7 z 10 útokov sa skončí do 5 minút

Útoky aktívneho strelca v USA 2000 – 2013, pri ktorých bolo známe trvanie (63 prípadov)

Až 60 % všetkých sledovaných útokov sa skončilo ešte pred príchodom polície.

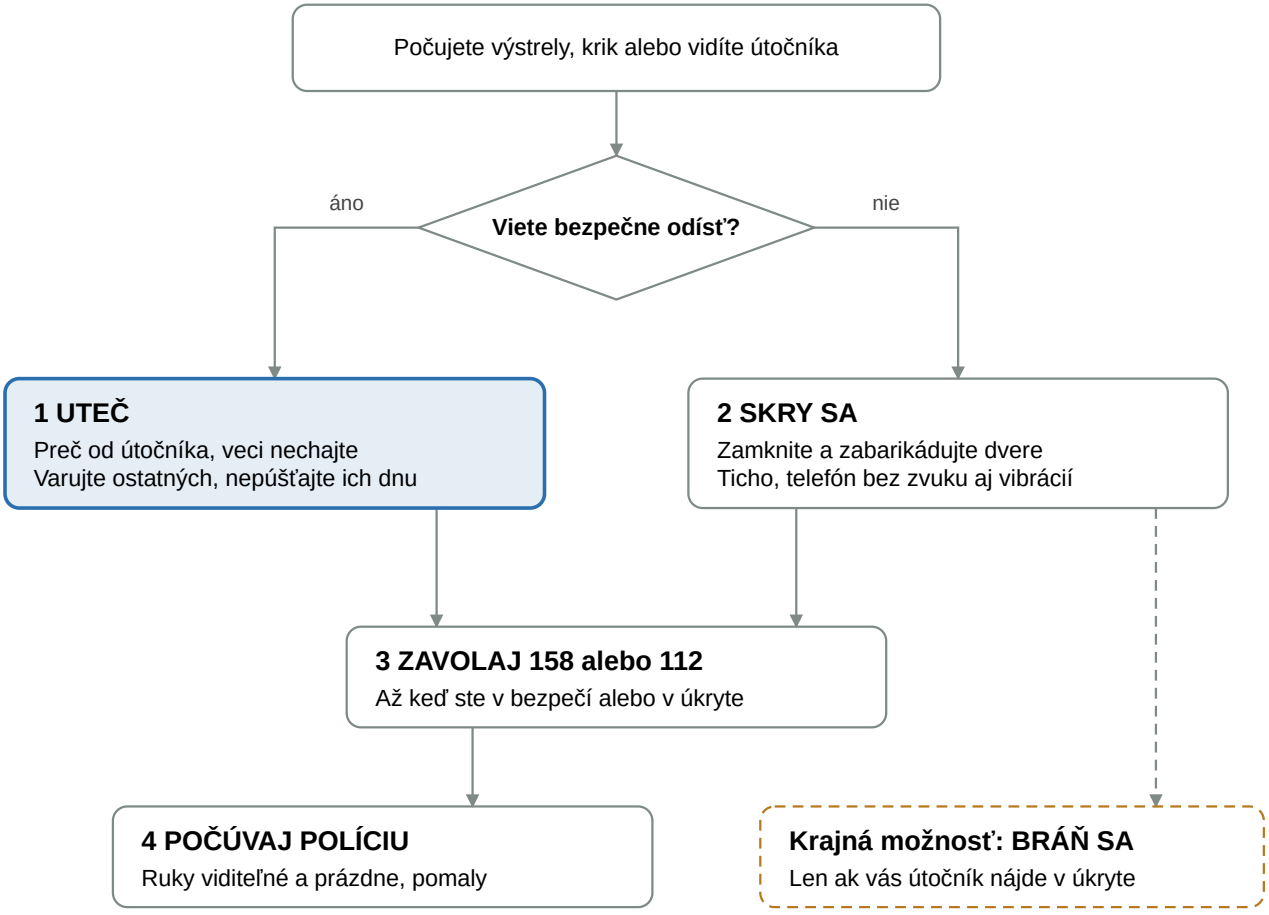
FBI, A Study of Active Shooter Incidents 2000–2013 · 63 prípadov so známym trvaním

Nácvik preto netrénuje zásah proti útočníkovi – ten patrí polícii –, ale rýchle rozhodnutie v prvých sekundách: kam odísť, kde sa skryť a komu dať vedieť.

Základný princíp: Uteč – Skry sa – Zavolaj

Všetky situácie v tejto kapitole stoja na jednom poradí krokov, ktoré odporúča Policajný zbor SR aj zahraničné polície: útek je vždy prvá voľba, úkryt druhá a privolanie pomoci prichádza, keď ste mimo dosahu útočníka (PZ SR cez SITA, ProtectUK).

Najprv uteč, inak sa skry – a zavolaj, keď si v bezpečí

podľa PZ SR (Uteč – Skry sa – Volaj – Počúvaj – Mysli), ProtectUK (Run Hide Tell) a Polície ČR (Uteč – Schovej se – Bojuj)

Postup platí rovnako pri strelnej zbrani ako pri noži, sekere či mačete (VŠCHT Praha). Slovenská polícia výslovne varuje pred hrdinstvom: v skutočnosti sa okamih nedá zopakovať ako vo filme. Obrana je až posledná možnosť pre dospelého, ktorého útočník našiel a nemá kam ujsť (Polícia ČR); s deťmi sa nacvičuje iba útek a úkryt.

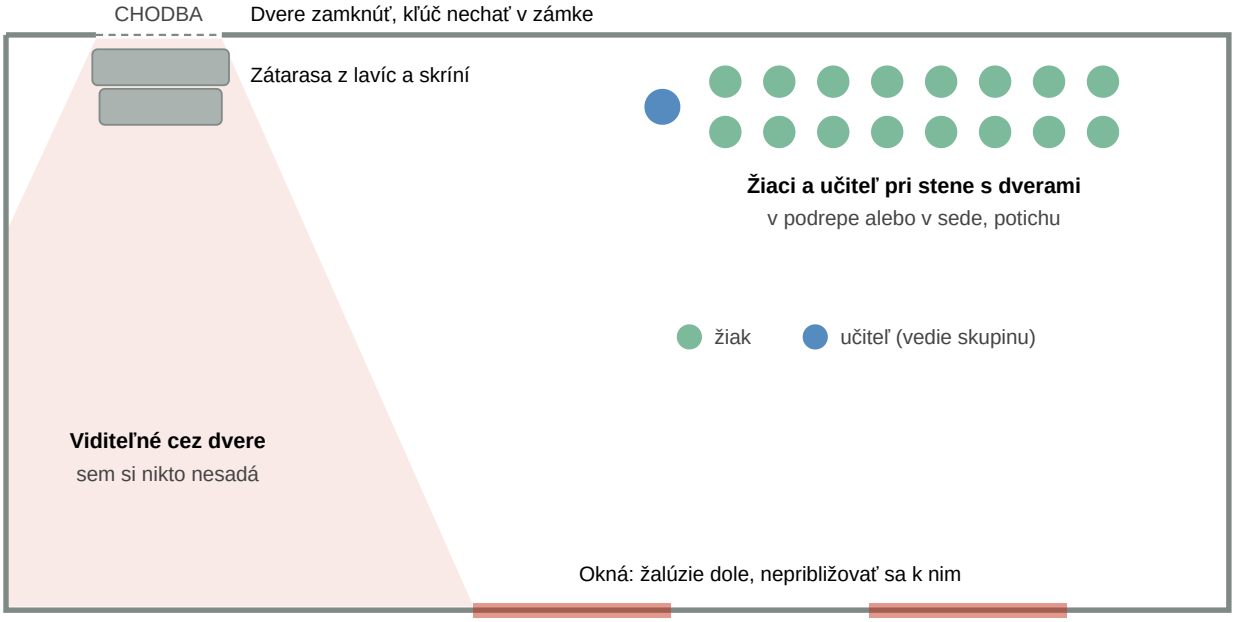
Nasledujúce situácie tieto kroky už neopakujú – každá pridáva len to, čím sa dané prostredie líši.

Situácia A: útok v škole

V škole rozhoduje učiteľ: deti nasledujú správanie dospelých, preto jeho krátky a pokojný pokyn určí, či trieda utečie, alebo sa zamkne. Oba posledné slovenské útoky (Spišská Stará Ves, Staškov) sa odohrali počas vyučovania priamo v triede alebo pri nej.

Modelový scenár. Druhá vyučovacia hodina, 7. ročník, 24 žiakov. Z chodby je počuť krik a buchot, niekto volá „Má nôž!“. Učiteľ má niekoľko sekúnd na rozhodnutie: je útočník na druhom konci budovy a cesta k východu voľná, alebo je blízko pri triede?

Trieda v úkryte: deti sú mimo dohľadu z dverí aj z okien

Svetlá zhasnúť – trieda má zvonku pôsobiť ako prázdna.

modelová trieda · podľa Polície ČR (Okamžitá reakce na útok) a ProtectUK

Polícia ČR nacvičuje so školami práve tento krok – žiaci v tímoch stavajú z lavíc a stoličiek čo najrýchlejšiu a najtichšiu zátarasu (Polícia ČR, Úpice).

ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Učiteľ dá jeden krátky pokyn („Všetci ku mne, potichu“) a skupinu vedie	✕ Neposielať dieťa samo po pomoc ani „pozrieť, čo sa deje“
✓ Ak je cesta voľná, viesť triedu von až tam, kde ju útočník nevidí	✕ Neopustiť úkryt, keď sa ozve zvonenie, požiarny poplach alebo hlas za dverami
✓ Ak nie, zamknúť, zatarasiť dvere a usadiť deti mimo osi dverí a okien	✕ Neotvárať dvere ani na klopanie – polícia si cestu nájde sama

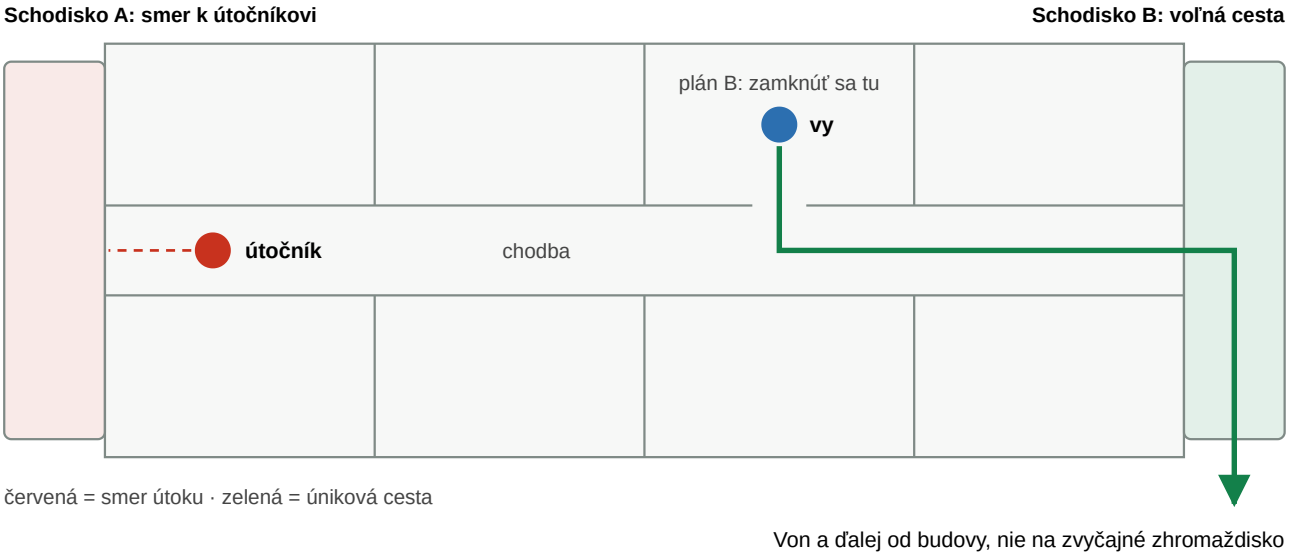
ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Ostatných učiteľov informovať dohodnutým kanálom (napr. školská aplikácia)	✕ Nevolať rodičom ani nezdieľať fotky z triedy
✓ Zrátať deti a zapamätať si, kto chýba	✕ Nevracať sa po chýbajúceho žiaka

Situácia B: útok vo firme alebo na úrade

Pracovisko je dlhodobo najčastejším miestom útokov aktívneho strelca: v štúdii FBI za roky 2000 – 2013 sa ich 46 % odohralo v prevádzkach a firmách (FBI 2014). Zákazníci a návštevy sa pritom riadia tým, čo robia zamestnanci (Upstate University Police / DHS) – zamestnanec preto nerieši len seba.

Modelový scenár. Klientske centrum na 3. poschodí. Pri schodisku A sa ozve krik, muž so zbraňou ide chodbou. V kancelárii uprostred sú dvaja zamestnanci a jeden klient, ktorý budovu nepozná.

Utečte opačným smerom, než je útočník – aj keď je cesta dlhšia

modelové poschodie kancelárskej budovy · podľa ProtectUK a odporúčaní PZ SR

ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Poznať vopred dve únikové cesty z každého poschodia	✕ Nespúšťať požiarny poplach – vyhnal by ľudí na chodbu (USF)
✓ Zobrať so sebou klientov a návštevy, ktorí budovu nepoznajú	✕ Nečakať na kolegu, ktorý váha – vyzvať ho a ísť (ProtectUK)

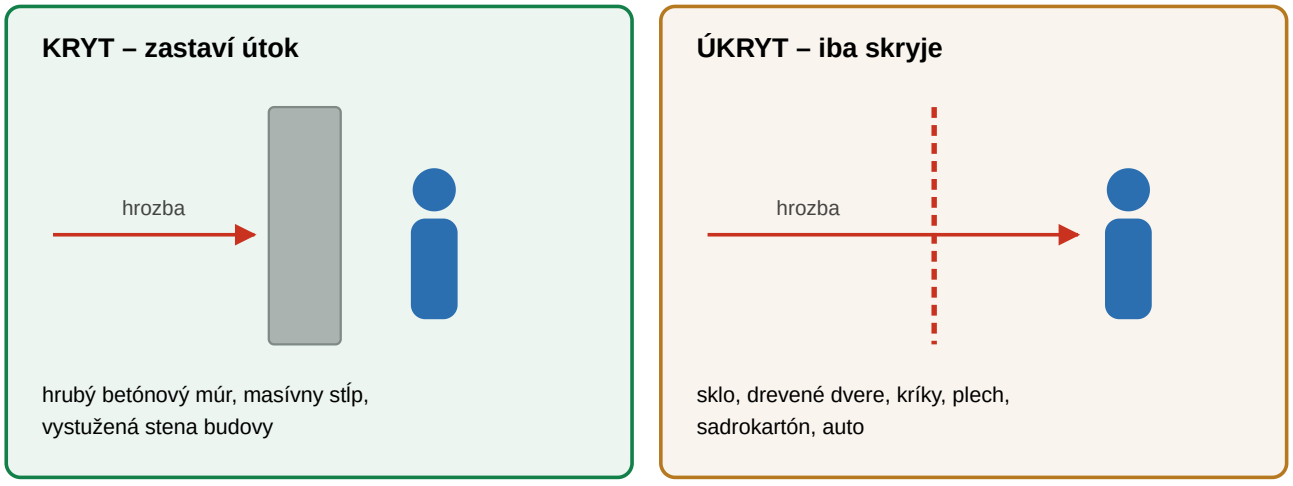
ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Mimo budovy pokračovať ďalej, nie na bežné evakuačné zhromaždisko (noviny.sk / MV SR)	✕ Neschovávať sa v priestore, odkiaľ niet ďalej kam ísť
✓ Na úkryt zvoliť miestnosť so zámkou a plnými stenami, sadnúť si ďaleko od dverí	✕ Neošetrovať zraneného na chodbe, ak by ste sa tým vystavili útočníkovi
✓ Vo firme mať vopred určené, kto vedie ľudí z ktorej časti budovy (britský model Guide – Shelter – Report pre organizácie)	✕ Nespoliehať sa, že inštrukcie všetci poznajú – noví zamestnanci a brigádnici ich zvyčajne nepoznajú

Situácia C: útok vo verejnom priestore

Na ulici, námestí či podujatí niet zamykateľných dverí, preto rozhoduje rýchly odchod a správny výber prekážky. Práve otvorený priestor bol v roku 2024 najčastejším miestom útokov aktívneho strelca v USA (UPI / FBI) a aj útok na Zámockej sa odohral na ulici pred podnikom.

Modelový scenár. Večerné mestské podujatie na námestí, stovky ľudí. Na okraji davu začnú ľudia kričať a rozbiehať sa. Nie je jasné, odkiaľ hrozba prichádza ani koľko je útočníkov.

Úkryt vás len skryje, kryt vás aj ochráni

Ak útočníka vidíte, môže on vidieť vás – stále hrozí, aj keď ste za zamknutými dverami.

podľa ProtectUK (Run Hide Tell): strely preniknú sklom, tehlou, drevom aj kovom

ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Utekať od zdroja kriku a výstrelov a cestou nahlas varovať ostatných (PZ SR)	✕ Nenatáčať ani nezdieľať videá – prezrádzajú pozície zásahu a môžu ohroziť policajtov
✓ Ak sa nedá bežať, zastaviť sa za prekážkou, ktorá zastaví strelu, nie iba za takou, ktorá vás skryje	✕ Nepredpokladať, že útočník je jeden – ďalší môže konať inde
✓ Na podujatiach si pri príchode všimnúť aspoň dva východy a miesto stretnutia so sprievodom	✕ Nespoliehať sa na sklo, auto ani kríky ako ochranu pred streľbou
✓ Záznam, ktorý ste už náhodou urobili, odovzdať polícii	✕ Nevracať sa na miesto po stratenú osobu – dohodnúť sa telefonicky z bezpečia

Komunikácia s tiesňovou linkou a príchod polície

Prvé hlásenia z miesta určujú, kam pôjdu prvé hliadky, preto má hovor presné poradie informácií (ProtectUK). Pri príchode polície treba počítať s ozbrojeným zákrokom, ktorého hlavným cieľom je zastaviť útočníka (Polícia ČR).

Modelový scenár. Účastník je zamknutý v sklade s dvoma ďalšími ľuďmi. Za dverami je ticho, potom kroky. Hovor na 158 musí zvládnuť šeptom za menej než minútu a o pár minút vyjsť k policajtom so zbraňami v rukách.

Povedzte krátko kde, čo a kto – pri príchode polície ukážte prázdne ruky

Hovor na 158 alebo 112

1. Kde ste vy a kde je útočník
2. Čo sa deje (streľba, nôž, oheň)
3. Koľko je útočníkov a aké majú zbrane
4. Ako vyzerajú a kam sa pohli
5. Koľko je zranených a kde sú

Nemôžete hovoriť?
Nechajte linku otvorenú a počúvajte operátora.

Keď príde polícia

Ruky hore, prsty roztiahnuté

Nič v rukách, ani telefón

Žiadne prudké pohyby

Nešahajte na policajtov

Polícia ide najprv k útočníkovi.
Zranených ošetria až po jeho zneškodnení.

podľa ProtectUK (TELL), Polície ČR a odporúčaní zverejnených MV SR

ČO ROBIŤ	ČO NEROBIŤ
✓ Odpovedať na otázky operátora a riadiť sa jeho pokynmi	✕ Nezavádzať dohadmi – čo neviete, povedzte „neviem“
✓ Ak je útočník zneškodnený, ukázať policajtom, kde je	✕ Nebrať do ruky zbraň útočníka (Polícia ČR)
✓ Pri odchode ísť plynulo smerom, ktorý určia policajti (noviny.sk / MV SR)	✕ Nezastavovať policajtov otázkami ani prosbami o pomoc (NIST)
✓ Zostať v úkryte, kým vás nevyvedie polícia (Wesleyan University)	✕ Nebežať k policajtom a neobjímať ich

Ako zorganizovať simuláciu s figurantom

Simulácia prebieha v uzavretom objekte bez verejnosti: figurant hrá útočníka a účastníci v reálnom čase rozhodujú, či utečú, alebo sa skryjú. Deti sa môžu zúčastniť s písomným súhlasom rodičov, no podľa veku v inej úlohe ako dospelí.

Odborné združenia školských psychológov a školských policajtov simulácie s figurantom pre žiakov neodporúčajú pre riziko traumatizácie (NASP, NASRO, SASS 2026). Súhlas rodiča je preto nutná, ale nie postačujúca podmienka – platia aj obmedzenia nižšie, ktoré sú odporúčaním tejto metodiky.

Kto sa ako zúčastňuje

SKUPINA	ČO ÚČASTNÍCI ROBIA	FIGURANT
Materská škola a 1. – 4. ročník	Nacvičujú len úkryt a odchod so svojím učiteľom	V budove nie je
5. – 9. ročník	Úkryt alebo odchod podľa rozhodnutia učiteľa	Chodí len po chodbách, bez atrapy, do tried nevstupuje
Stredná škola	Úkryt, odchod, cvičný hovor na „linku“	S atrapou, môže zaklopať na dvere, do tried nevstupuje
Dospelí (pedagógovia, zamestnanci)	Celý scenár vrátane rozhodovania, vedenia skupiny a hovoru	Celý scenár, bez fyzického kontaktu

Pri deťoch platí dvojitý súhlas: písomný súhlas rodiča a v deň cvičenia aj súhlas samotného dieťaťa – jeho „nechcem“ stačí. Deti, ktoré sa nezúčastnia, majú náhradný program v inej budove alebo vzdialenej miestnosti

s pedagógom.

Realizačný tím – kto čo robí

ROLA	PRED CVIČENÍM	POČAS SIMULÁCIE	PO SIMULÁCII
Vedúci cvičenia (riaditeľ alebo zodpovedný za bezpečnosť)	Napíše scenár, zostaví tím, dohodne termín s políciou, schváli zoznam účastníkov	Spúšťa simuláciu a ako jediný ohlasuje jej koniec	Vedie rozhovor dospelých, zapíše, čo treba zmeniť v budove a pláne
Bezpečnostný dozor	Prejde trasy, zamkne nepoužívané priestory, skontroluje, či účastníci a figurant nemajú skutočnú zbraň ani nôž	Cez vysielačku sleduje dianie v celom objekte, môže kedykoľvek dať STOP	Potvrdí, že objekt je prázdny, a uvoľní ho
Figurant	Prejde trasu nanečisto s dozorom, pozná zakázané miestnosti	Ide len vyznačenou trasou, nekričí, nemieri na ľudí, nikoho sa nedotkne	Odloží vestu a atrapu a deťom sa predstaví ako bežný človek
Triedni učitelia a vedúci skupín	Deň vopred preberú s deťmi postup, majú aktuálny zoznam skupiny	Vedú skupinu, rozhodujú medzi útekom a úkrytom	Spočítajú deti, zostanú s nimi a vedú rozhovor v triede
Asistenti pre deti so špeciálnymi potrebami	Individuálne pripravia dieťa, napríklad cez obrázkový postup	Sú pri dieťati celý čas	Sledujú jeho reakcie aj v ďalších dňoch
Pozorovatelia (jeden na zónu)	Poznajú svoju zónu a záznamový hárok	Zapisujú, čo sa deje a v akom čase, nezasahujú; pri ohrození dajú STOP	Odovzdajú hárky vedúcemu
Psychológ (školský alebo z centra poradenstva a prevencie)	Pripraví informácie pre deti a rodičov, s učiteľmi vytipuje citlivé deti	Je v označenej pokojovej miestnosti, kam môže ktokoľvek odísť	Vedie rozhovory, ponúkne individuálne stretnutie a kontakt na IPčko
Zdravotník	Pripraví lekárničku, pozná zdravotné obmedzenia účastníkov	Je na zhromaždisku	Ošetrí každého, komu nie je dobre, a dohliadne naňho

ROLA	PRED CVIČENÍM	POČAS SIMULÁCIE	PO SIMULÁCII
„Operátor“	Má zoznam otázok, aké kladie linka 158	Prijíma cvičné hovory na internom čísle	Povie, ktoré informácie volajúcim chýbali
Kontakt pre rodičov	Rozošle informácie a súhlasy, odpovedá na otázky	Drží telefón pre rodičov, nikoho cudzieho nepustí do objektu	Ešte v ten deň pošle rodičom správu o priebehu a ako sa s deťmi rozprávať
Kontaktný policajt školy (ak je k dispozícii)	Pripomienkuje scenár	Pozoruje, je v spojení s operačným strediskom	Dá spätnú väzbu tímu

Bezpečnostné pravidlá

- Slovo **STOP** zastaví cvičenie okamžite, slovo **SKUTOČNOSŤ** znamená reálnu udalosť (úraz, nevoľnosť, cudzia osoba) a cvičenie končí.
- Skutočné zbrane v objekte nesmú byť vôbec, ani u ľudí s oprávnením. Figurant má výraznú vestu s nápisom CVIČENIE a atrapu v nápadnej farbe.
- Žiadny fyzický kontakt: kto je „nájdený“, zostane stáť a nahlas povie, čo by urobil.
- Bez zvukov streľby, dymu a tmy; deti nikdy nezostanú bez dospelého.
- Polícia a operačné stredisko 158/112 vedia o cvičení vopred; cvičné hovory idú len na interné číslo.
- Objekt je zatvorený a na vchodoch visí oznam „Prebieha cvičenie“.
- Nikto okrem pozorovateľov nezaznamenáva priebeh; deti sa nefotia ani nenatáčajú.

Príprava v čase

1. Štyri týždne vopred: scenár, tím, konzultácia s políciou a centrom poradenstva.
2. Tri týždne vopred: stretnutie s rodičmi a rozoslanie súhlasov – dátum, priebeh, čo deti uvidia, možnosť odmietnuť, kontakt.
3. Dva týždne vopred: prechod trasy celým tímom a figurantom nanečisto, bez detí.
4. Týždeň vopred: zber súhlasov, zoznamy skupín, psychológ prejde citlivé deti s učiteľmi.
5. Deň vopred: učitelia s deťmi preberú, čo sa bude diať – nikoho to neprekvapí.

Priebeh v deň cvičenia (cca 2 hodiny)

1. Brífing tímu, kontrola osôb, uzavretie objektu, ohlásenie polícii (20 min).
2. Brífing účastníkov: dospelí spolu, deti v triedach so svojím učiteľom – čo sa stane a čo znamená STOP (15 min).

3. Simulácia podľa situácie A, B alebo C; figurant sa pohybuje približne 5 minút, čo zodpovedá trvaniu väčšiny skutočných útokov (15 min aj s nástupom).
4. Vedúci ohlási rozhlasom koniec cvičenia, figurant sa prezlečie, skupiny sa spočítajú na zhromaždisku (10 min).
5. Rozhovor detí v triedach s učiteľom a psychológom (20 min), potom rozhovor dospelých (30 min).
6. Správa rodičom v ten istý deň; psychológ je k dispozícii aj v nasledujúcich dňoch.

Pomôcky: vesta a atrapa pre figuranta, vysielačky, rozhlas, oznamy na vchody, pôdorys so zónami a trasou figuranta, kľúče od miestností, označená pokojová miestnosť, stopky, záznamové hárky, podpísané súhlasy, vytlačené schémy z tejto kapitoly.

Zdroje

Oficiálne príručky a odporúčania

- Policajný zbor SR – kampaň Uteč, Skry sa, Volaj, Počúvaj, Mysli (SITA)
- MV SR – heslo „uteč, skry sa, zavolaj“, metodika Ozbrojený útok v školách (SITA)
- Návod, ako reagovať pri útoku (noviny.sk, odkaz na MV SR)
- ProtectUK – RUN HIDE TELL
- Polícia ČR – Okamžitá reakce na útok
- Polícia ČR – Jak reagovat v případě útoku ve škole
- VŠCHT Praha – Útok aktivního střelce
- NASP, NASRO, SASS – School Safety and Lockdown Drills (2026)
- NASRO – Active Shooter Drills Important for Preparedness
- Upstate University Police – Run. Hide. Fight. (DHS)
- NIST – Active shooter guidance
- Wesleyan University – Responding to an active shooter
- University of South Florida – Active shooter FAQ

Štatistiky a výskum

- FBI – Active Shooter Study 2000–2013, Quick Reference Guide
- FBI – Active Shooter Incidents in the US in 2024 (UPI)
- Europol – EU TE-SAT 2026 (eucrim)

Udalosti na Slovensku

- Staškov, 29. 9. 2026 (noviny.sk)
- Spišská Stará Ves, 16. 1. 2025 (noviny.sk)
- Zámocká ulica, 12. 10. 2022 (noviny.sk)